

Briselē, 2026. gada 9. martā
(OR. en)

7107/26

SOC 139
JEUN 36
EDUC 75
ECOFIN 299
ANTIDISCRIM 28
FREMP 91
COHOM 54

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	6665/26
Temats:	Padomes secinājumi par ieguldījumu bērnos: bērnu labbūtības un sociālās iekļaušanas stiprināšana un bērnu nabadzības apkarošana Eiropas Savienībā

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ieguldījumu bērnos: bērnu labbūtības un sociālās iekļaušanas stiprināšana un bērnu nabadzības apkarošana Eiropas Savienībā; *EPSCO* padome tos apstiprināja 2026. gada 9. marta sanāksmē.

Ieguldījums bērnos: bērnu labbūtības un sociālās iekļaušanas stiprināšana un bērnu nabadzības apkarošana Eiropas Savienībā

Padomes secinājumi

ATGĀDINOT, KA:

1. **Atzīt bērnu labbūtību par transversālu ES prioritāti nozīmē sistemātiski ieguldīt bērnos un sekmēt bērnu tiesības, kā nostiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pantā, un tas attiecas uz ES iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, kā arī uz dalībvalstīm – tikai tad, kad tās saskaņā ar ES kompetencēm īsteno ES tiesību aktus – visā ES darbībā tādās jomās kā veselība, sociālā iekļaušana, izglītība un bērnu aizsardzība. Cita starpā sociālā, teritoriālā, izglītības, ekonomikas, digitālā, klimata un vides politika var jēgpilni uzlabot bērnu dzīvi un nākotnes izredzes un sniegt ieguvumus no paaudzes uz paaudzi veselības, labbūtības, ekonomikas jomā un galu galā mūsu sabiedrībai un demokrātijai. Šī holistiskā pieeja ikvienu bērnu stabili izvirza Eiropas ilgtspējīgas, iekļaujošas un uz nākotni vērstas attīstības programmas centrā.**
2. **Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām (UNCRC), kuru ir ratificējušas visas ES dalībvalstis, 27. pantā ir atzītas ikviena bērna tiesības uz tādu dzīves līmeni, kas atbilst viņa fiziskajai, psihoemocionālajai, garīgajai, morālajai un sociālajai labklājībai, un tā turpina būt orientieris ES rīcībā, kuras mērķis ir veicināt un aizsargāt bērnu labbūtību dažādās politikas jomās. Šī apņemšanās attiecas arī uz ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, ko ES un ES dalībvalstis ir ratificējušas, nodrošinot, ka bērniem ar invaliditāti ir vienlīdzīgas tiesības un iespējas.**

3. **Eiropas Savienība turpina īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM).** Programmā līdztiesības un nediskriminācijas, dzimumu līdztiesības, nabadzības izskaušanas un bērnu brīvības no vardarbības un ekspluatācijas principi ir pamatā tās centieniem veicināt visu vecumu iedzīvotāju labbūtību un nodrošināt, ka katrs bērns aug cieņpilni.
4. **Eiropas sociālo tiesību pīlāra 11. princips atzīst, ka bērniem ir tiesības uz aizsardzību pret nabadzību un ka nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem ir tiesības uz īpašiem pasākumiem, lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas.** Nabadzība bieži vien atņem bērniem vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošām izglītības iespējām, piekļuvi pirmsskolas izglītībai un aprūpei, piekļuvi veselības un sociālajiem pakalpojumiem, pienācīgai pārtikai un mājoklim, ģimenes atbalstam, bērnu aizsardzībai un piekļuvi informācijai. Fundamentāls izaicinājums ir pārtraukt nelabvēlīgu apstākļu un nabadzības pārmantošanas loku no paaudzes paaudzē.
5. **Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā** ir noteikti trīs ES pamatmērķrādītāji, kurus atzinīgi novērtēja Eiropadome, tostarp nabadzības mazināšanas mērķrādītājs, proti, līdz 2030. gadam nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits būtu jāsamazina vismaz par 15 miljoniem salīdzinājumā ar 2019. gada līmeni. Rīcības plānā ir izvirzīts arī mērķis panākt, ka vismaz pieci miljoni šajā samazinājumā attiecas uz bērniem. Lai sekmētu šā ES mēroga mērķrādītāja sasniegšanu, visas dalībvalstis ir noteikušas valsts mērķus nabadzības mazināšanai. Turklāt 21 dalībvalsts ir noteikusi papildu mērķrādītājus bērnu nabadzības mazināšanai. Ir vajadzīgs turpmāks progress, lai sasniegtu ES 2030. gada mērķi attiecībā uz bērnu nabadzību, jo nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu skaits 2024. gadā salīdzinājumā ar 2019. gadu nedaudz palielinājās.

6. **Padomes 2021. gada 14. jūnija Ieteikuma, ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem, mērķis ir novērst un apkarot to bērnu sociālo atstumtību, kuriem vajadzīga palīdzība,** un pārtraukt nabadzības pārnese loku. Tajā dalībvalstīm ieteikts garantēt, ka saskaņā ar valsts kompetenci bērniem, kam vajadzīga palīdzība ¹, tiek nodrošināta efektīva un bezmaksas piekļuve kvalitatīvai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, izglītībai un skolas nodarbībām, veselības aprūpei, vismaz vienai veselīgai maltītei katru skolas dienu un efektīva piekļuve veselīgam uzturam un pienācīgam mājoklim.
7. **Komisijas pieņemtās ES stratēģijas par bērna tiesībām** mērķis ir nodrošināt, ka bērnu tiesības tiek aizsargātas un veicinātas visās ES un valstu politikas jomās. Tajā uzmanība cita starpā ir pievērsta visu bērnu tiesībām uz aizsardzību, līdzdalību un labbūtību un tam, lai bērniem bez jebkādas diskriminācijas tiktu nodrošināta piekļuve pamatpakalpojumiem. Iekļaujot bērnu tiesību perspektīvu un vienlaikus ņemot vērā bērna labākās intereses visās ES darbībās, tostarp globālā mērogā, tajā galvenā uzmanība ir pievērsta bērnu jēgpilnai, vecumam un attīstības posmam atbilstoši līdzdalībai tādu politikas aspektu veidošanā, kas ietekmē viņu dzīvi, bērnu nabadzības mazināšanai, vienlīdzīgu iespēju veicināšanai, bērnu aizsardzībai pret visu veidu vardarbību ², bērniem draudzīgas justīcijas veicināšanai un viņu aizsardzībai un iespēju nodrošināšanai viņiem, kā arī viņu līdzdalības veicināšanai digitālā sabiedrībā. Atzīt bērnu labbūtību nozīmē arī to, ka bērni ir jāpasargā no notiekošajiem konfliktiem un to sekām, kas skar ne tikai personas, kuras tajos ir tieši iesaistītas, bet arī šādu notikumu lieciniekus un cilvēkus, kuri jūt bailes un nenoteiktību par nākotni.

¹ Eiropas Garantijā bērniem dalībvalstis tiek aicinātas apzināt bērnus, kam vajadzīga palīdzība, ņemot vērā konkrētus nelabvēlīgos apstākļus, ar kuriem jo īpaši saskaras: a) bērni bezpajumtnieki vai bērni, kuriem ir ļoti slikti sadzīves apstākļi; b) bērni ar invaliditāti; c) bērni ar garīgās veselības problēmām; d) migrantu izcelsmes vai etniskās minoritātes izcelsmes bērni, jo īpaši romi; e) bērni alternatīvā, jo īpaši institucionālā, aprūpē; f) bērni, kas dzīvo nestabilos ģimenes apstākļos.

² Kā sīkāk izklāstīts Komisijas Ieteikumā par integrētu bērnu aizsardzības sistēmu bērna interesēs (2024. gada aprīlis).

8. **Padomes 2022. gada 8. decembra Ieteikums par pirmsskolas izglītību un aprūpi: Barcelonas mērķrādītāji 2030. gadam** paredz mērķrādītājus attiecībā uz pirmsskolas izglītībā un aprūpē iesaistīto bērnu skaitu, kuri jāsasniedz līdz 2030. gadam, vienlaikus iesakot dalībvalstīm veikt pasākumus, ar ko nodrošina piekļūstamu, iekļaujošu, cenu ziņā pieejamu un kvalitatīvu pirmsskolas izglītību un aprūpi un veic vajadzīgās darbības, lai mazinātu atšķirības pirmsskolas izglītības un aprūpes dalības rādītājos starp nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem un visiem bērniem kopumā. Ieteikumā arī atgādināts, ka svarīga ir tādas bērnu aprūpes pieejamība, kas ir saderīga ar bērna labbūtnību un attīstību un ļauj abiem vecākiem piedalīties darba tirgū, tostarp, aptverot laikposmu starp pienācīgi apmaksāta vai kompensēta vecāku atvaļinājuma beigām un likumīgajām tiesībām uz pirmsskolas izglītību un aprūpi, samazinot vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību un atbalstot viena vecāka mājāsaimniecības.
9. **Padomes 2022. gada 9. jūnija secinājumus attiecībā uz ES stratēģiju par bērna tiesībām**, kuras mērķis ir uzlabot bērnu aizsardzību un īstenot visu bērnu tiesības. Padomes 2022. gada 28. novembra Ieteikumu “Ceļi uz panākumiem skolā”, kura mērķis ir veicināt labākus un taisnīgākus izglītības rezultātus, samazinot skolas priekšlaicīgu pamešanu, palielinot akadēmiskos sasniegumus un veicinot labbūtnību skolā.
10. **Padomes 2025. gada 27. maija secinājumus par bērnu un pusaudžu psihoemocionālās veselības veicināšanu un aizsardzību digitālajā laikmetā**, kuros dalībvalstis un Komisija tiek aicinātas labāk aizsargāt bērnu un pusaudžu psihoemocionālo un fizisko veselību, veicinot digitālo rīku drošu un veselīgu izmantošanu un radot veselīgāku, drošāku un vecumam piemērotu digitālo vidi.

ATZĪSTOT, KA:

11. **Savā 2025. gada runā par stāvokli Savienībā** priekšsēdētāja fon der Leiena (*von der Leyen*) uzsvēra, ka steidzami ir vajadzīga vērienīga Eiropas nabadzības novēršanas stratēģija, kurā noteikts plāns, kā palīdzēt izskaust nabadzību līdz 2050. gadam, ko pastiprina spēcīga Eiropas Garantija bērniem, ar kuru bērnus pasargātu no nabadzības.
12. **Paredzams, ka gaidāmajā ES nabadzības novēršanas stratēģijā tiks izmantota holistiska pieeja**, un tā būs svarīgs instruments, ar kuru pārraut nabadzības un sociālās atstumtības loku un atbalstīt Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāja sasniegšanu, vienlaikus pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu un valstu sistēmu un pieeju daudzveidību šā mērķrādītāja sasniegšanā, kā arī Komisijas ieceri palīdzēt izskaust nabadzību līdz 2050. gadam. Šai stratēģijai līdztekus pastiprinātai Eiropas Garantijai bērniem vajadzētu būt svarīgai nozīmei bērnu labbūtības veicināšanā, bērnu nabadzības pamatcēloņu novēršanā arī ar dzīves cikla pieeju, nabadzības un sociālās atstumtības daudzdimensionālā rakstura atzīšanā, sociālās iekļaušanas stiprināšanā un Savienības apņemšanās veicināšanā attiecībā uz līdztiesību un sociālo taisnīgumu, atzīstot, ka bērnu nabadzības novēršanai ir vajadzīgi mērķorientēti, konkrēti bērniem pielāgoti risinājumi ārpus parastajiem nabadzības apkarošanas pasākumiem.
13. **Lai gan kopš Eiropas Garantijas bērniem pieņemšanas 2021. gadā ir panākts progress tādas politikas īstenošanā, kuras mērķis ir uzlabot bērnu vienlīdzīgās iespējas**, veicot reformas jo īpaši pirmsskolas izglītības un aprūpes jomā un nodrošinot maltītes skolās, arvien vēl ir jāpieliek lielākas pūles, lai atbalstītu visus bērnus, īpaši tos, kuriem ir vajadzīga palīdzība.
14. Pirmsskolas izglītība un aprūpe ir pirmais izglītības sistēmas posms. Tā ir kritiski svarīga tam, lai liktu pamatus mūžizglītībai, panākumiem izglītībā un sociālajai iekļaušanai, kā arī lai ievērojami samazinātu nevienlīdzību. Ir vajadzīgi pastiprināti, valstu apstākļiem atbilstoši centieni, lai celtu pirmsskolas izglītības un aprūpes kvalitāti, piekļūstamību un pieejamību cenas ziņā visiem bērniem, jo īpaši tiem, kuri atrodas neaizsargātā situācijā.

15. **Nabadzība**, kā arī citi faktori, var saasināt tādus faktorus kā nevērība, vardarbība, sociālā atstumtība, fiziskā un psihoemocionālā veselība, piekļuve pakalpojumiem un ierobežota piekļuve aizsardzības un atbalsta mehānismiem.
16. **Nabadzībā dzīvojošiem bērniem joprojām ir lielāka iespēja saskarties ar šķēršļiem piekļuvē pakalpojumiem, kas ir būtiski viņu labbūtībai**, tostarp pirmsskolas izglītībai un aprūpei, kā arī agrīnas bērniības prasmju attīstīšanai, iekļaujošai izglītībai un mācībām, informācijai, skolas nodarbībām, pieejamai veselības aprūpei, kas ietver psihoemocionālo veselību, veselīgam uzturam, fiziskajām aktivitātēm un pienācīgam mājoklim, kā arī ārpuskolas vai brīvā laika nodarbībām. Šie šķēršļi var izpausties atšķirīgi meitenēm un zēniem atkarībā no viņu individuālajiem apstākļiem, vecuma un dzīves vides, un tos bieži palielina reģionālas atšķirības, jo īpaši atšķirības pakalpojumu pieejamībā, piekļuvē un kvalitātē starp pilsētu un lauku teritorijām. Dzīves uzsākšana nelabvēlīgākā situācijā ilgtermiņā var ietekmēt viņu attīstību un nākotnes izredzes. Nelabvēlīgu apstākļu pārņemšana no bērniības pieaugušo dzīvē rada izmaksas sabiedrībai. Tiek lēsts, ka vidēji Eiropas Savienībā katru gadu šādā veidā tiek zaudēti 3,4 % no IKP ³. Nelabvēlīgo faktoru novēršana jau no agrīna vecuma ir ieguldījums, kas atmaksājas un veicina ne tikai bērnu iekļaušanu, kognitīvo attīstību un labbūtību, labākus viņu sociālekonomiskos rezultātus un sociālo mobilitāti pieaugušo vecumā, bet arī ir devums ekonomikai un sabiedrībai kopumā.

³ ESAO, [*The economic costs of childhood socio-economic disadvantage in European OECD countries \(EN\)*](#).

17. Ģimeņu labbūtība nodrošina stabilitāti un atbalstu bērniem, liekot pamatus personīgajai izaugsmei. Ģimenēm ir būtiska nozīme noturības veicināšanā un tādas neaizsargātības novēršanā, kas skar gan bērnus, gan pieaugušos. Šie aspekti ir kritiski svarīgi pārvarēšanas stratēģiju izveidē un bērnu veselīgas attīstības atbalstīšanā, kam būtu jāpievēršas agrīnā posmā, īpašu uzmanību pievēršot visagrīnākajiem bērības posmiem. Attiecībā uz riskam pakļautiem bērniem nošķiršana no ģimenes būtu jāapsver tikai kā galējais līdzeklis – ja tā kalpo bērna interesēm – pēc pienācīga atbalsta sniegšanas. Lai pieeja bērnu aizsardzībai būtu horizontāla, ir nepieciešama piekļuve piemērotai ģimenē un kopienā balstītai aprūpei, pārliecinoties, ka alternatīvās aprūpes iestādes nodrošina stabilitāti, nepārtrauktību un aizsardzības pasākumus bērnu labklājībai.

Turklāt efektīvā nabadzības apkarošanas politikā būtu jāpiemēro holistiska un daudzdisciplināra pieeja mājsaimniecību vajadzībām, atzīstot vienlaicīgo spiedienu, kas saistīts ar laiku, aprūpi, ienākumiem un nodarbinātību un kas bieži vien apdraud ģimeņu ar zemiem ienākumiem stabilitāti un labklājību, ņemot vērā viena vecāka mājsaimniecību specifiskās vajadzības, jo tās saskaras ar lielāku nabadzības risku. Šos izaicinājumus vēl vairāk saasina demogrāfiskās pārmaiņas un zaļā un digitālā pārkārtošanās, arvien vēl pastāvošās dzimumu atšķirības ienākumu un karjeras iespēju ziņā, kā arī sociālās aizsardzības un pensiju sistēmu ilgtspēja. Politika, kas palīdz ģimenēm pielāgoties mainīgiem darba tirgiem, jaunām prasmju vajadzībām un aprūpes pienākumu attīstībai, palīdz aizsargāt bērnu labbūtību un vienlīdzīgas iespējas.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

AICINA DALĪBVALSTIS savas kompetences ietvaros un ņemot vērā valsts apstākļus:

18. **Veicināt bērnu labbūtnību, stiprinot ekonomikas noturību.** Kā uzsvērts Draghi (*Draghi*) ziņojumā par ES konkurētspēju, Eiropas spēks un ilgtermiņa labklājība cita starpā ir atkarīgi no iekļaušanas un taisnīguma. Tāpēc ieguldīt bērnos ir ne tikai sociāls pienākums, bet arī stratēģiska investīcija Eiropas nākotnes konkurētspējā, stabilitātē un kohēzijā.
19. **Paātrināt progresu virzībā uz ES 2030. gada nabadzības samazināšanas mērķrādītāju** un – attiecīgos gadījumos – uz mērķi saistībā ar bērnu nabadzību, vienlaikus paturot prātā, ka svarīga ir piekļuve būtiskiem, cenas ziņā pieejamiem, iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem, dzimumu ziņā līdzsvarota vecāku dalība darba tirgū un ienākumu atbalsts un sociālā palīdzība, kas ir būtiski aktīvas iekļaušanas politikas elementi nolūkā vērsties pret nabadzības vai sociālās atstumtības risku.
20. Atbilstīgi valstu problēmām **stiprināt Padomes Ieteikuma, ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem, īstenošanu**, kurš nodrošina atbalstošu politikas satvaru bērnu nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanai un vienlīdzīgu iespēju uzlabošanai attiecībā uz bērnu, kam vajadzīga palīdzība, un viņu ģimeņu labbūtnību. Liels uzsvars būtu jāliek uz atlikušo nepilnību novēršanu saskaņā ar valstu rīcības plāniem un valstu progresa ziņojumiem, veicot atbilstošas investīcijas un reformas. Dalībvalstīm attiecīgā gadījumā būtu jāuzlabo sinerģija ar ES instrumentiem, tostarp ES fondu izmantošanu, un jāveicina līdzsvarotāks teritoriālais pārklājums daudzdimensionālu pakalpojumu sniegšanā bērniem.

21. **Turpināt īstenot Padomes Ieteikumu par adekvātu minimālo ienākumu**, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu. Tas veido satvaru, kura mērķis ir nodrošināt, ka pastāv stabili sociālās drošības tīkli, lai nodrošinātu cieņpilnu dzīvi, sniedzot pienācīgu ienākumu atbalstu un pabalstus natūrā, vienlaikus saglabājot stimulus (re)integrācijai un palikšanai darba tirgū tiem, kas var strādāt.
22. **Lai uzlabotu ģimeņu un bērnu dzīves vidi un apstākļus un veicinātu iekļaujošas kopienas**, kuru pamatā ir sociālā kohēzija, jēgpilna mijiedarbība un vienlīdzīgas iespējas, dalībvalstis tiek mudinātas atbalstīt to, ka telpas gan ēku iekšienē, gan ārā varētu projektēt tā, lai veicinātu katra bērna, tostarp neaizsargātās situācijās esošu bērnu, iespējas attīstīties un pilnībā izmantot savu potenciālu, tā veicinot iekļaujošu, taisnīgu, noturīgu un demokrātisku sabiedrību.
23. **Bērniem visā ES nodrošināt prasmes**, jo īpaši pamatprasmes un digitālās prasmes, kas viņiem vajadzīgas, lai gūtu panākumus izglītības, personīgajā un profesionālajā dzīvē.
24. **Stiprināt bērnu aktīvu līdzdalību politikas veidošanā jautājumos, kas ietekmē viņu dzīvi**, izmantojot tādus instrumentus kā ES Bērnu līdzdalības platforma vai jebkādos citos vecumam piemērotus strukturētus mehānismus, kas ļauj droši, iekļaujoši, piekļūstami un jēgpilni piedalīties lēmumu pieņemšanā bērniem no dažādām situācijām un ar dažādu sociālekonomisko izcelsmi, tostarp bērniem neaizsargātās situācijās. Šie mehānismi nodrošinās, ka bērnu viedoklis palīdz veidot un pārraudzīt politiku, kas veicina viņu labbūtību un vienlīdzīgas iespējas visā Savienībā.

25. **Nodrošināt integrētu pieeju bērnu labbūtībai visās attiecīgajās politikas jomās un visos pārvaldības līmeņos**, īpašu uzmanību pievēršot bērniem neaizsargātās situācijās un viņu ģimenēm. Tas ietver centienus integrēt visu bērnu labbūtību ⁴ politikas veidošanā un veicināt ciešāku koordināciju starp politiku, programmām, pakalpojumiem ⁵ un citiem atbalsta pasākumiem dažādās nozarēs. Bērnu labbūtībai un attīstībai būtu jāietver arī piekļuve sportam, kultūrai un brīvā laika nodarbībām. Integrēto pieeju var panākt, stiprinot Eiropas Garantijas bērniem pārvaldību un atbalstot valstu Garantijas bērniem koordinātorus ar pienācīgiem resursiem un pilnvarām, kas ļauj efektīvi īstenot integrētu politiku, veicinot integrētus pārvaldības mehānismus, kas stiprina sinerģiju starp ieinteresētajām personām, neradot papildu ziņošanas vai pārraudzības prasības – kas atbilstu nepieciešamībai pēc vienkāršošanas. Uzmanība būtu jāpievērš arī integrētu bērnu aizsardzības sistēmu stiprināšanai, lai novērstu un apkarotu visu veidu vardarbību ⁶.
26. **Pienācīgi finansēt politiku, kas atbalsta bērnu un viņu ģimeņu, jo īpaši visneaizsargātāko, labbūtību, tostarp, izmantojot ES finansējuma piedāvātās iespējas.** Dalībvalstīm atbilstoši valsts apstākļiem būtu jāpiešķir adekvātas summas cīņai pret bērnu nabadzību un sociālo atstumtību. Lai uzturētu un stiprinātu Eiropas sociālo modeli, ir būtiski nodrošināt, ka pietiekama uzmanība un resursi joprojām tiek koncentrēti uz bērnu labbūtību.

⁴ Bez jebkādas bērna vai viņa vecāku vai likumīgo aizbildņu diskriminācijas uz jebkāda pamata, tostarp dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, piederības nacionālajai minoritātei, īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.

⁵ Tādas platformas kā *URBACT*, Lauku pakta kopienas platforma, Eiropas pilsētīnīciatīva un ES pilsētprogrammas tematiskās partnerības, kā arī tās, kas iekļautas ES programmā pilsētām, var stiprināt vietējo pašvaldību savstarpēju mācīšanos par bērnu labbūtības politiku.

⁶ Komisijas Ieteikums par integrētu bērnu aizsardzības sistēmu izstrādi un stiprināšanu bērna interesēs (2024. gada aprīlis).

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

27. Lai uzlabotu to bērnu labbūti, kuriem vajadzīga palīdzība, sadarbībā ar Garantijas bērniem koordinatoriem, vietējām un reģionālajām iestādēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām **stiprināt atbalstu dalībvalstīm bērnu nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanā un Eiropas Garantijas bērniem īstenošanā**, tostarp, atbalstot tādu projektu finansēšanu, ar kuriem risina bērnu nabadzības problēmu, un vēl vairāk veicinot savstarpēju mācīšanos un labas prakses apmaiņu, ņemot vērā konkrētu reģionu specifiku. Atbilstīgi ES pirmsskolas izglītības un aprūpes kvalitātes sistēmai un Barselonas mērķrādītājiem turpināt atbalstīt dalībvalstis ieguldīšanā pieejamos, iekļaujošos, cenas ziņā pieejamos un kvalitatīvos pirmsskolas izglītības un aprūpes pakalpojumos, īpašu uzmanību pievēršot bērniem neaizsargātās situācijās.
28. **Turpināt atbalstīt dalībvalstis, tostarp ar Sociālās aizsardzības komitejas starpniecību**, datu kvalitātes un pieejamības uzlabošanā, tostarp, vācot un izmantojot datus dalījumā pēc dzimuma, vecuma un citiem attiecīgiem faktoriem, lai labāk apzinātu nevienlīdzību un atbalstītu pierādījumos balstītas politikas veidošanu, pārraudzītu bērnu labbūti un Eiropas Garantijas bērniem īstenošanu. Izpētīt veidus, kā uzlabot ar bērniem saistītu reformu un investīciju ilgtermiņa ietekmes izvērtēšanu, lai nodrošinātu, ka ikvienam bērnam ir vienlīdzīgas iespējas attīstīties un pilnībā izmantot savu potenciālu.

29. **Veicināt iniciatīvas un darbības, kas stiprina drošu, iekļaujošu, pieklūstamu, vecumam piemērotu un iespējamo digitālo vidi visiem bērniem** atbilstīgi principiem par bērnu labbūtību tiešsaistē un digitālās plaisas novēršanu, tostarp, iesaistot skolas lielākas informētības par tehnoloģiju izmantošanu veicināšanā. Uzsvērt, ka ir svarīgi nodrošināt drošību tiešsaistē, pasargāt bērnus no vardarbības tiešsaistē, ekspluatācijas, kā arī no nelikumīga un kaitīga satura un vienlaikus veicināt viņu digitālo pratību un medijpratību, noturību, mākslīgā intelekta piemērotu izmantošanu un līdzdalību, nodrošinot viņu vecumam un briedumam atbilstošu digitālo izglītību. Jo īpaši pievērst uzmanību ar dzimumu saistītai vardarbībai tiešsaistē, atzīstot, ka meitenes tā ietekmē nesamērīgi, un vienlaikus atzīstot, ka arī zēni var būt pakļauti kaitīgam tiešsaistes saturam. Mudināt īstenot visaptverošus ES pasākumus, veicināt izpratnes veidošanu, izglītību bērnu, pusaudžu, vecāku un profesionāļu vidū un sadarbību ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai nodrošinātu, ka zaļā un digitālā pārkārtošanās atbalsta bērnu tiesības, drošību, labbūtību un pilnīgu attīstību gan tiešsaistes, gan bezsaistes pasaulē.
30. **Sadarbībā ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām izstrādāt visaptverošu pieeju par to, kā rīkoties ārkārtas situācijās**, garantējot, ka reaģēšana ārkārtas situācijās ir bērniem piemērota, un nodrošinot, ka visi pasākumi ir pielāgoti visu bērnu konkrētajām vajadzībām un aizsargā viņu intereses. Tam būtu jāaptver visu veidu krīzes, tostarp dabas un cilvēka izraisītas katastrofas, ārkārtas situācijas veselības jomā, bruņoti konflikti, klimata pārmaiņas un humanitārās situācijas, un jānodrošina nepārtraukta piekļuve pamatpakalpojumiem, tostarp bērnu aizsardzībai, aizsardzībai pret vardarbību, tostarp ar dzimumu saistītu vardarbību, drošām evakuācijas un ģimenes atkalapvienošanās procedūrām, bērniem pielāgotai riska paziņošanai un agrīnās brīdināšanas un koordinācijas pasākumiem, tādējādi stiprinot Savienības apņemšanos jebkādos apstākļos ievērot bērnu tiesības un labbūtību.

Atsauces dokumenti

1. ES starpiestāžu dokumenti

Eiropas sociālo tiesību pīlārs

2. ES tiesību akti

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/93/ES (2011. gada 13. decembris) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu

Direktīva (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu

3. Eiropas Savienības Padome

Padomes Ieteikums (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem

Padomes Ieteikums (2022. gada 8. decembris) par pirmsskolas izglītību un aprūpi: Barselonas mērķrādītāji 2030. gadam

Padomes secinājumi attiecībā uz ES stratēģiju par bērna tiesībām (2022)

Padomes secinājumi par Eiropas un starptautiskām politikas programmām saistībā ar bērniem, jauniešiem un bērnu tiesībām (2024)

Padomes secinājumi (2025. gada 27. maijs) par bērnu un pusaudžu psihoemocionālās veselības veicināšanu un aizsardzību digitālajā laikmetā

Padomes Ieteikums (2022. gada 28. novembris) “Ceļi uz panākumiem skolā”

Padomes secinājumi (2025. gada 21. maijs) par iekļaujošu un uz izglītības guvējiem orientētu praksi pirmsskolas izglītībā un aprūpē un skolas izglītībā

4. Eiropas Parlaments

Rezolūcija “Bērni pirmajā vietā – spēcīgāka Garantija bērniem divus gadus pēc tās pieņemšanas” (2023)

5. Eiropas Komisija

ES stratēģija par bērna tiesībām (2021)

Komisijas Ieteikums “Ieguldījums bērnos: nabadzības apburtā loka pārraušana” (2013)

Komisijas Ieteikums par integrētu bērnu aizsardzības sistēmu izstrādi un stiprināšanu bērna interesēs (2024)

Nodarbinātība un sociālā attīstība Eiropā (2025)

ES sagatavotības savienības stratēģija jaunu apdraudējumu un krīžu novēršanai un reaģēšanai uz tiem (2025)

6. Eurostat

Bērni, kuri ir pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

7. Reģionu komiteja

Bērnu labklājība un bērnu pabalsti: bērnu pabalstu sistēmu kartēšana ES dalībvalstīs

8. Eurofound

Darbs bērnu labā ir svarīgs: pārskats par pakalpojumu sniegšanu un darbaspēku Eiropā (2025)

9. Apvienoto Nāciju Organizācija

Konvencija par bērna tiesībām (1989)

Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām (2006)

Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam (2015)

Ilgtspējīgas attīstības mērķi (2015)

The State of the World's Children, Ending child poverty: Our shared imperative, UNICEF (2025)

10. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO)

Doing Better for Children (2009)

The economic costs of childhood socio-economic disadvantage in European OECD countries (2022)

Treating all children equally?(2020)

11. Zinātnisks raksts

Clair, A. (2019). *Housing: an under-explored influence on children's well-being and becoming*. *Child Indicators Research, Volume 12*, 609.–626. lpp.

12. Citi

Eurochild

Eurochild 2025 flagship report on children in need across Europe: Unequal Childhoods: Rights on paper should be rights in practice

Unequal-Childhoods-Rights-on-paper-should-be-rights-in-practice.pdf

CHILDREN FIRST

Eksperimentālā observatorija www.childrenfirstcy.com

The families in households typology: searching for families in social surveys (2025)

COFACE

Roadmap for boosting the rights and resilience of European families (2025), rEUsilience

Child Compass 2030: Shaping a healthy society, environment and economy fit for children, COFACE Families Europe

Paving the way for a disability-inclusive Child Guarantee, COFACE Families Europe

Report of the European Observatory on Family Policy: Towards greater family policy integration across Europe, COFACE Families Europe (2023)

Key findings: the role of prevention systems for implementing the European Child Guarantee, COFACE Families Europe (2024)

Factsheet on Childcare gap in the European Union, COFACE Families Europe

“Glābiet bērnu”

Child Poverty: The Cost Europe Cannot Afford (2025)

Fighting Child Poverty in Europe: A call to action for EU policymakers (2024)

Investing in Childhood: Charting a path to end child poverty across Europe (2024)

Guaranteeing Children's Future: How COVID-19, cost-of-living and climate crises affect children in poverty and what governments in Europe need to do (2023)

